

3. Posebna prava

U oblasti poznavanja posebnih prava, generalno gledano, nema znatnih promena u odnosu na prethodnu godinu: poznavanje varira, ali većinu sopstvenih prava i dalje poznaje manji, obrazovaniji deo građana.

Kao i prethodne godine, građani češće pokazuju svest o formalnoj zaštitenosti svojih prava od poverenja u zaštitu prava u praksi. Blagi porast broja građana koji poznaju sopstvena prava, s jedne, a jednako nepoverenje u realizaciju zaštite u praksi, sa druge strane, čine ovaj odnos formalnog i realnog još upadljivijim.

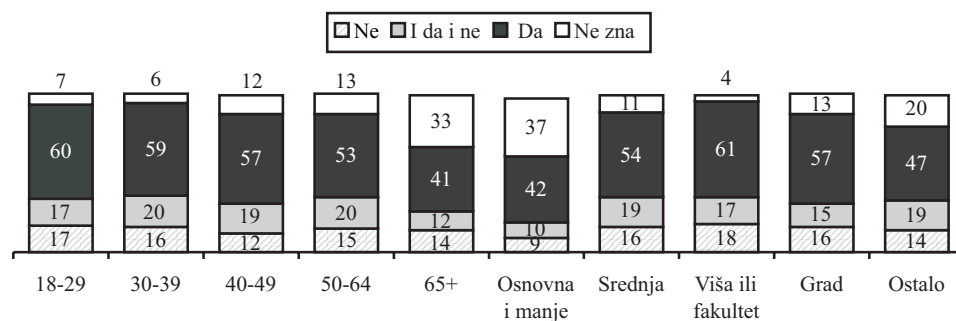
3.1. Zabrana diskriminacije

Trend porasta osetljivosti za problem diskriminacije, koji su građani SCG pokazali 2003. u odnosu na 2002. godinu, uglavnom je zaustavljen. Osetljivost prema diskriminaciji nacionalnih manjina pokazuje blagi negativan trend.

Mišljenje građana Srbije i Crne Gore o diskriminaciji triju grupa – žena, nacionalnih manjina i homoseksualaca – nije se bitno promenilo: u najnepovoljnijem položaju nalaze se homoseksualci, zatim žene, i na kraju nacionalne manjine.

Više od polovine populacije (53%) smatra da postoji diskriminacija homoseksualaca, 38% smatra da su u pogledu zapošljavanja i napredovanja u poslu žene u nepovoljnijem položaju od muškaraca, a 15% smatra da su nacionalne manjine u istom pogledu u nepovoljnijem položaju od većinskog stanovništva.

Slika 10: Da li kod nas postoji bojkot i diskriminacija homoseksualaca – % odgovora

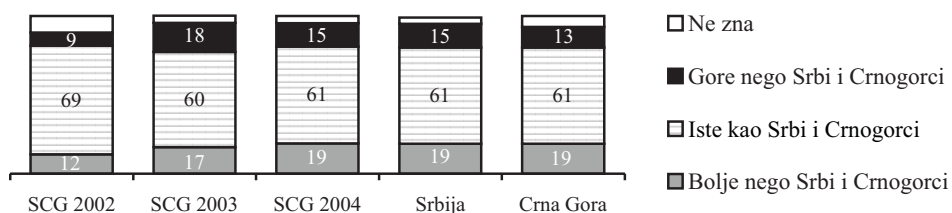

Ove godine, nešto veći procenat građana smatra da su žene premalo zastupljene u politici. Iako to mišljenje mnogo češće zastupaju žene (56%) nego muškarci

(40%), u odnosu na prošlu godinu, muškarci su učinili veći pomak (sa 33% na 40%; žene sa 52% na 56%).

Položaj žena prilikom zapošljavanja, muškarci i dalje ocenjuju znatno povoljnije od žena: 50% muškaraca a 40% žena smatra da su šanse muškaraca i žena jednake, dok čak 20% muškaraca, a samo 7% žena smatra da su mogućnosti žena čak bolje u odnosu na muškarce.

Slika 11: Kakve šanse u pogledu zapošljavanja i daljeg napredovanja u službi imaju pripadnici nacionalnih manjina u odnosu na Srbe i Crnogorce – % odgovora

Da sama svest o postojanju diskriminacije nikako ne podrazumeva i sopstvenu toleranciju prema manjinskim grupama jasno pokazuje činjenica da 53% populacije smatra da kod nas postoji bojkot i diskriminacija homoseksualaca, a istovremeno 48% izjavljuje da bi im smetalo da osobe homoseksualnih sklonosti stanuju u njihovom susedstvu, 63% da budu na rukovodećim položajima u državi, 64% da se s njima druže i posećuju, a 75% da budu vaspitači njihovoj deci.

Najveće razlike u stavovima prema postojanju diskriminacije i dalje su između građana različitog nivoa obrazovanja. Građani višeg obrazovanja u znatno većem procentu pokazuju osetljivost za sve pomenute oblike diskriminacije.

Mlađi deo populacije (18 do 29 godina) u većem procentu od ostalih generacijskih segmenata smatra da postoji diskriminacija nacionalnih manjina prilikom zapošljavanja, kao i da u SCG postoje diskriminacija i bojkot homoseksualaca.

3.2. Pravo na život

Većina građana i dalje smatra da je život građana SCG ugrožen i taj procenat se, u odnosu na prethodnu godinu, povećao sa 64% na 68%. Razloge za ugroženost, kao i ranije, građani prvenstveno vide u ekonomskim problemima.

Kao i prethodne godine, ovaj stav češći je kod građana Srbije (69%) nego Crne Gore (61%). Oko 66% onih koji su smatrali da život građana SCG jeste ugrožen spontano je navelo neki od razloga vezanih za ekonomsku situaciju u

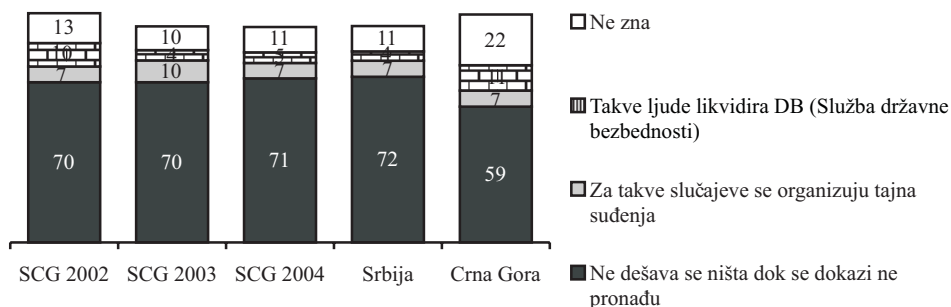
zemlji: nizak standard (47%), nezaposlenost (14%), nerazvijenu ekonomiju (5%). Ekonomske razloge, kao i prethodne godine, u nešto većem procentu navodili su građani Crne Gore od građana Srbije.

Dok je ekonomske razloge kao izvor ugrožavanja ove godine naveo nešto veći procenat građana, doživljaj ugroženosti kriminalom nije se promenio: kriminal kao izvor ugrožavanja navelo je, kao i prošle godine, 15% građana Srbije, a samo 5% građana Crne Gore.

Većina građana slaže se da je život u SCG u većoj meri ugrožen od života građana u zemljama EU. Procenat je nešto veći u odnosu na prošlu godinu (sa 78% na 81%).

Nasuprot doživljaju ugroženosti prava na život, većina građana smatra da se pravo na život teških kriminalaca uglavnom poštuje: 71% građana smatralo je da se teškim kriminalcima ne dešava ništa dok se ne pronađu dokazi, što je bez promene u odnosu na prethodne godine.

Slika 12: Šta se u SCG dešava s ljudima za koje se zna da su teški kriminalci, ali za to ne postoje dokazi

Broj građana koji smatraju da u Srbiji i Crnoj Gori ne postoji smrtna kazna i dalje raste. Danas 87% građana zna da je ova kazna ukinuta.

3.3. Zabrana mučenja, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja

U odnosu na prethodne godine, nastavlja se trend povećanja broja građana koji smatraju da je dozvoljena upotreba sile radi dobijanja priznanja. Tek nešto više od polovine građana (51%), smatra da upotreba sile radi dobijanja priznanja nije dozvoljena. Znatno veći procenat građana (68%), međutim, smatra da u Srbiji i Crnoj Gori ne postoje telesne kazne.